

پیرنگ حنجالی

اومندو اکو

ترجمه نسترن شیرازی

(درباره رمان نام گل سرخ)

۵۱

همه رمانهای من از یک انگاره اصلی زاده شده‌اند که کمایش از تصویری واحد سرچشم می‌گرفته و همان انگاره بوده که مرا واداشته تا در مسیر پیشبردش گام بردارم. انگاره نام گل سرخ زمانی متولد شد که تصویر قتل کشیشی در یک کتابخانه مرا سخت تکان داد. من در چرکویس‌های نام گل سرخ نوشته بودم که قصد دارم تا کشیشی را مسموم کنم. این پیرنگ حنجالی با مجموعه‌ای از پرسشن‌های پایپی که در طول مسیر با آنها مواجه می‌شدم، بار ادبی می‌یافتد. پرسشهایی درباره این که چرا باید دست به چنین جنایتی بزنم. البته من قصد نداشتم هیچ کشیشی را مسموم کنم؛ (در واقع هم هیچ کس دیگری را مسموم نکردم). بلکه برای من تصویر مسموم شدن یک کشیش در حین خواندن کتابی در کتابخانه جذاب بود. نمی‌دانم، شاید هم تحت تأثیر سنت روایت منظوم و جنایی آنگلوساکسونها قرار گرفته بودم و به همین خاطر بود که قتل می‌بایست در قلمرو کشیشی محلی روی می‌داد. شاید بتوانم بگویم که من داشتم برخی از احساس‌ها و هیجان‌هایی را که در شانزده سالگی و در طول یک دوره تمرین‌های معنوی در صومعه‌ای بندکتین تجربه کرده بودم، مرور می‌کردم.

در طول همان دوره، روزی، داشتم در میان صومعه‌هایی که به سبک گوتیک و رمانیک ساخته شده بودند، قدم می‌زدم که به کتابخانه‌ای اسرارآمیز برخوردم. وارد

شدم. مجموعه کتاب *Acta Sanctum* را روی رحلی گشوده دیدم. همانجا بود که در یاقوت آنچنان که قبل از من فهمانده بودند، این «بیان اومبرتو»‌ای که روز چهارم مارس را برایش جشن می‌گیرند، نیوده که به شیر تبدیل شده، بلکه اسقفی به نام اومبرتوی قدیس بوده. اسقفی که روز ششم سپتامبر را برایش جشن می‌گیرند.

همانجا با تورق کتابی که به صورت قائم پیش رویم بود، در آن سکوت مطلق و در میان پرتوهای نوری که از بین شیشه‌های رنگی کدری که تقریباً در یک راستا و در درون دیوارهای مختوم به هرم ششم جای گرفته بودند، لحظه‌ای دچار اضطراب و نگرانی شدم. نمی‌دانم.

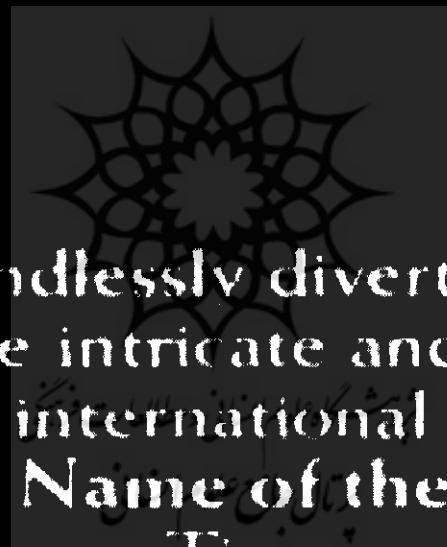
اما همان تصویر کشیش مقتول در حین قرائت متن، در لحظه‌ای خاص از من خواست تا چیزهایی را در حول و حوش آن بسط دهم. بقیه داستان کم کم متولد شد. برای تحقق بخشی به این امر بر آن شدم که ماجرا را در دل قرون وسطی روایت کنم.

اوایل کار فکر می‌کردم داستان باید در زمان خود ما به وقوع بیبورند. اما بعد که از میزان شناخت و علاقه‌ام نسبت به قرون وسطی آگاه شدم، بهتر دیدم که ماجرا را به فضای آن دوران انتقال دهم. به همین ترتیب بود که بقیه ماجرا، کم کم با بازخوانی متون و بازبینی تصاویر و همچنین با بازگشایی درهای بسته کمدهایی که از بیست و پنج سالگی در آنها اطلاعاتی را در مورد قرون وسطی اباشته بودم، خود به خود جور شد و بنا بر دلایل متعدد دیگر ادامه پیدا کرد.

* برگرفته از روزنامه ربوبلیکا مورخ چهارشنبه ۱۶ زانویه ۲۰۰۲
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرنگی
پرتال جامع علوم انسانی

*1 INTERNATIONAL BESTSELLER

UMBERTO ECO

"Endlessly diverting...
Even more intricate and absorbing
than his international bestseller
The Name of the Rose."

Time

FOUCAULT'S PENDULUM